

NARODOWY
BANK POLSKI

Styczeń 2025 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Styczeń 2025 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2025 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Magdalena Gąsior
Anna Maciejewska-Dymel
Adrian Przerywacz
Martyna Migąła
Paweł Smaga
Joanna Surała
Anna Wójtowicz

Redakcja:
Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2025

Spis treści

Najważniejsze w numerze	3
1. Komisja Europejska	4
1.1. Pierwsza emisja obligacji UE w 2025 r.	4
1.2. Pomoc humanitarna UE w 2025 r.	4
1.3. Prezentacja Kompasów konkurencyjności	4
2. Eurogrupa	7
2.1. Posiedzenie Eurogrupy, 20 stycznia	7
3. Rada Unii Europejskiej	8
3.1. Polska prezydencja w Radzie UE	8
3.2. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych, 21 stycznia	9
4. Europejski Bank Centralny	11
4.1. Posiedzenie Rady Prezesów, 29–30 stycznia	11
4.2. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	12
4.3. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	13
5. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	14
5.1. Raport w sprawie dodatniego neutralnego poziomu bufora antycyklicznego	14
6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	15
Spis skrótów	16

Najważniejsze w numerze

- **Kompas konkurencyjności UE**

Komisja Europejska (KE) opublikowała komunikat pt. *Kompas konkurencyjności dla Unii Europejskiej* (UE) (*A Competitiveness Compass for the EU*). Dokument przewiduje koncentrację prac KE w następujących obszarach, zidentyfikowanych w opublikowanym we wrześniu 2024 r. raporcie M. Draghiego nt. przyszłości konkurencyjności gospodarki europejskiej: wyeliminowanie luki innowacyjnej, opracowanie wspólnego planu działania na rzecz dekarbonizacji i konkurencyjności, a także zmniejszenie nadmiernych zależności handlowych UE i zwiększenie bezpieczeństwa.

[więcej w pkt 1.3](#)

- **Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej**

Polska przejęła sześciomiesięczne rotacyjne przewodnictwo w Radzie UE 1 stycznia 2025 r. Polska prezydencja zamierza wspierać działania wzmacniające europejskie bezpieczeństwo w jego wielu wymiarach: zewnętrznym, wewnętrznym, informacyjnym, ekonomicznym, energetycznym, żywnościowym i zdrowotnym.

[więcej w pkt 3.1](#)

- **Raport w sprawie dodatniego neutralnego poziomu bufora antycyklicznego**

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) wraz z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC) opublikowały raport na temat wykorzystywania coraz bardziej popularnego dodatniego neutralnego poziomu bufora antycyklicznego (*positive neutral countercyclical capital buffer*, PN CCyB). W raporcie oceniono sposób stosowania PN CCyB w praktyce, związane z tym korzyści i najczęściej występujące problemy.

[więcej w pkt 5.1](#)

1. Komisja Europejska

1.1. Pierwsza emisja obligacji UE w 2025 r.

KE [dokonała](#) 14 stycznia 2025 r. emisji nowych obligacji 3-letnich o wartości 6 mld euro z terminem zapadalności w lipcu 2028 r., a także wyemitowała w ramach emisji ciągłej (*tap issuance*) obligacje 30-letnie o wartości 5 mld euro z terminem zapadalności w październiku 2054 r. Pozyskane w ten sposób środki zostaną wykorzystane do sfinansowania programu odbudowy gospodarczej i transformacji ekologiczno-cyfrowej Next Generation EU oraz części pożyczkowej Instrumentu na rzecz Ukrainy, ustanowionego na lata 2024–2027. KE przeznaczy je również na sfinansowanie wyjątkowej pomocy makrofinansowej UE dla Ukrainy w formie pożyczki (w całkowitej kwocie równej 18,1 mld euro), której koszty obsługi i spłata mają zostać pokryte z nadzwyczajnych zysków pochodzących z unieruchomionych rosyjskich aktywów państwowych.

Przeprowadzona emisja obligacji była pierwszą transakcją w ramach planu finansowania na pierwsze półrocze 2025 r. Przewidziano w nim emisję obligacji UE o łącznej wartości 90 mld euro. Do końca stycznia 2025 r. KE zgromadziła łącznie 15,5 mld euro z emisji obligacji UE dzięki przeprowadzeniu jednej transakcji konsorcjalnej na kwotę 11 mld euro oraz jednej aukcji obligacji, z której pozyskała 4,5 mld euro.

1.2. Pomoc humanitarna UE w 2025 r.

KE opublikowała 16 stycznia br. [informacje](#) na temat wstępnej wielkości budżetu UE na wsparcie humanitarne w 2025 r. Środki na tegoroczną pomoc humanitarną UE, wstępnie opiewające na 1,9 mld euro, zostaną przeznaczone głównie dla krajów Sahelu i Afryki Subsaharyjskiej (510 mln euro), Bliskiego Wschodu (375 mln euro) oraz wybranych krajów azjatyckich (182 mln euro), takich jak Afganistan, Bangladesz i Mjanma. Na wsparcie humanitarne UE dla Ukrainy w 2025 r. KE zamierza przeznaczyć 140 mln euro.

Ponad 295 mln euro zarezerwowano na działania o charakterze globalnym oraz reagowanie na nagłe sytuacje i nieprzewidziane kryzysy humanitarne, które mogą wystąpić w 2025 r. Jednocześnie ponad 110 mln euro ma zostać przeznaczone na działania horyzontalne, obejmujące innowacyjne projekty i inicjatywy, takie jak wieloletnie partnerstwa na rzecz programowania pomocy humanitarnej.

1.3. Prezentacja Kompasów konkurencyjności

KE [przedstawiła](#) 29 stycznia br. unijny kompas na rzecz odzyskania konkurencyjności i zapewnienia trwałego dobrobytu, czyli strategiczne kierunki prac KE w najbliższych 5 latach. Prace te mają przyczynić się do wzmocnienia konkurencyjności unijnej gospodarki.

Kompas konkurencyjności przewiduje koncentrację prac KE w następujących obszarach zidentyfikowanych w opublikowanym we wrześniu 2024 r. raporcie¹ Maria Dragiego na temat przyszłości konkurencyjności gospodarki europejskiej:

- **wyeliminowanie luki innowacyjnej**, m.in. przez nowe inicjatywy pobudzające rozwój sztucznej inteligencji w kluczowych sektorach gospodarki UE, opracowanie specjalnej unijnej strategii na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up oraz przygotowanie wniosku legislacyjnego dotyczącego ustanowienia 28. systemu prawnego, czyli ujednoliconego i uproszczonego zbioru przepisów w obszarze prawa spółek, niewypłacalności, prawa pracy i prawa podatkowego dla innowacyjnych przedsiębiorstw działających na jednolitym rynku europejskim;
- **opracowanie wspólnego planu działania na rzecz dekarbonizacji i konkurencyjności**, obejmującego ułatwienie dostępu do czystej i przystępnej cenowo energii, przyjęcie podejścia do dekarbonizacji opartego na konkurencyjności (w celu uczynienia z UE atrakcyjnego miejsca dla produkcji przemysłowej, w tym również dla sektorów energochłonnych), promowanie czystych technologii i nowych modeli biznesowych o obiegu zamkniętym oraz przygotowanie specjalnych planów działania dla sektorów energochłonnych, które stanowią podstawę systemu produkcji w UE, ale jednocześnie są najbardziej podatne na ryzyka związane z transformacją ekologiczną;
- **zmniejszenie nadmiernych zależności handlowych UE i zwiększenie bezpieczeństwa**, m.in. za sprawą poprawy zdolności UE do dywersyfikacji łańcuchów dostaw, stworzenie nowych partnerstw handlowo-inwestycyjnych, których celem będzie zabezpieczenie dostaw surowców, czystej energii, zrównoważonych paliw transportowych i czystych technologii do UE, a także dokonanie przeglądu przepisów w obszarze zamówień publicznych, ukierunkowanego na wprowadzenie tzw. preferencji europejskiej w odniesieniu do zamówień publicznych dotyczących sektorów i technologii krytycznych.

KE opublikowała komunikat pt. Kompas konkurencyjności dla UE (A Competitiveness Compass for the EU). Dokument przewiduje koncentrację prac KE w następujących obszarach, zidentyfikowanych w opublikowanym we wrześniu 2024 r. raporcie M. Dragiego nt. przyszłości konkurencyjności gospodarki europejskiej: wyeliminowanie luki innowacyjnej, opracowanie wspólnego planu działania na rzecz dekarbonizacji i konkurencyjności, a także zmniejszenie nadmiernych zależności handlowych UE i zwiększenie bezpieczeństwa.

Powyższe filary mają być uzupełnione pięcioma czynnikami o charakterze horyzontalnym, mającymi kluczowe znaczenie dla wzmocnienia konkurencyjności we wszystkich sektorach gospodarki europejskiej. Te czynniki to: i) uproszczenie przepisów oraz radykalne zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i administracyjnych; ii) zmniejszanie barier na jednolitym rynku; iii)

¹ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z sierpnia–września 2024 r.

zagwarantowanie odpowiedniego finansowania działań wzmacniających konkurencyjność, m.in. przez reorientację długofalowego budżetu UE oraz utworzenie europejskiej unii oszczędności i inwestycji, służącej stworzeniu nowych produktów oszczędnościowych i inwestycyjnych, zachęt do tworzenia kapitału wysokiego ryzyka oraz zapewnieniu płynnego przepływu inwestycji w całej UE; iv) promowanie wysokiej jakości miejsc pracy; v) poprawa koordynacji polityk na szczeblu unijnym i krajowym, czemu ma służyć ustanowienie w nowym długofalowym budżecie UE funduszu na rzecz konkurencyjności, a także stworzenie nowego narzędzia koordynacji konkurencyjności, w ramach którego będzie miała miejsce współpraca z państwami członkowskimi ukierunkowana na zapewnienie realizacji na szczeblu unijnym i krajowym wspólnych celów polityki UE w obszarze konkurencyjności.

2. Eurogrupa

2.1. Posiedzenie Eurogrupy, 20 stycznia

Podczas [posiedzenia](#) dyskutowano na temat kluczowych priorytetów strefy euro w obszarze polityk gospodarczych oraz roli Eurogrupy w ich realizacji, koncentrując się przede wszystkim na konieczności stworzenia warunków dla silniejszego wzrostu PKB i wzmocnienia odporności gospodarczej strefy euro. Punktem wyjścia do dyskusji były zaprezentowane przez przedstawicieli KE informacje o najistotniejszych priorytetach gospodarczych nowego kolegium komisarzy dotyczących strefy euro.

Ponadto ministrowie zapoznali się z informacjami KE i EBC na temat postępów prac nad projektem cyfrowego euro. Omówili również możliwości wykorzystania innowacyjnych technologii, takich jak tokenizacja lub technologia rozproszonego rejestru, w hurtowym rozliczaniu transakcji. W dyskusji na ten temat uczestniczył przedstawiciel Banku Rozrachunków Międzynarodowych oraz eksperci EBC, którzy przedstawili stan prac badawczych EBC dotyczących nowych technologii w obszarze hurtowego rozliczania transakcji.

W trakcie posiedzenia członkowie Eurogrupy wysłuchali także informacji Érica Lombarda, francuskiego ministra finansów i gospodarki, oraz Rimantasa Šadžiusa, litewskiego ministra finansów, na temat priorytetów gospodarczych nowych rządów we Francji i na Litwie (jest to zwyczajowa praktyka w Eurogrupie i odbywa się zawsze wtedy, gdy władzę w państwie strefy euro przejmuje nowy rząd).

3. Rada Unii Europejskiej

3.1. Polska prezydencja w Radzie UE

Dnia 1 stycznia 2025 r. rozpoczęła się sześciomiesięczna prezydencja Polski w Radzie UE. Głównym priorytetem polskiego przewodnictwa są działania na rzecz zapewnienia Europie szeroko rozumianego bezpieczeństwa – przede wszystkim militarnego, wewnętrznego, ekonomicznego, energetycznego, informacyjnego, żywnościowego i zdrowotnego.

W [programie](#) prezydencji polski rząd określił m.in. główne kierunki działań Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych (Ecofin). W obszarze gospodarki i finansów polska prezydencja zamierza skupić się na:

- dyskusji nt. finansowania obronności i bezpieczeństwa w UE, w tym z udziałem Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- zapewnieniu Ukrainie długoterminowego wsparcia w ramach wdrażania Instrumentu na rzecz Ukrainy (Ukraine Facility), pomocy makrofinansowej oraz innych instrumentów, a także na przygotowaniach do jej odbudowy – prezydencja będzie aktywnie wspierać działania związane z wykorzystywaniem nadzwyczajnych zysków z unieruchomionych rosyjskich aktywów oraz monitorowaniem wdrażania sankcji wobec Rosji i Białorusi;
- dalszych pracach legislacyjnych w zakresie usług finansowych, w tym na zmianach dyrektywy i rozporządzenia w sprawie usług płatniczych;
- działaniach na rzecz obniżenia cen energii;
- pracach nad reformą unii celnej, w tym nad utworzeniem Urzędu Celnego UE – prezydencja będzie dążyć do uzgodnienia stanowiska Rady w sprawie wniosku ustawodawczego i przyjęcie mandatu do negocjacji z Parlamentem Europejskim;
- zapewnieniu zrównoważonych dochodów budżetu UE – polska prezydencja będzie dążyć do nadania kształtu nowemu projektowi decyzji o systemie zasobów własnych, spodziewanemu w ramach pakietu wieloletnich ram finansowych po 2027 r.;
- poprawie konkurencyjności gospodarki europejskiej przez:
 - nadanie priorytetu pracom nad projektami ustawodawczymi prowadzącymi do wzmocnienia unii rynków kapitałowych;
 - zwalczanie szkodliwej konkurencji podatkowej;
 - prace nad dziewiątą nowelizacją dyrektywy w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania (tzw. dyrektywa DAC 9);
 - podejmowanie wysiłków na rzecz niwelowania luki w podatku VAT.

*Polska przejęła sześciomiesięczne rotacyjne przewodnictwo w Radzie UE
1 stycznia 2025 r. Polska prezydencja zamierza wspierać działania
wzmacniające europejskie bezpieczeństwo w jego wielu wymiarach:
zewnętrznym, wewnętrznym, informacyjnym, ekonomicznym,
energetycznym, żywnościowym i zdrowotnym.*

3.2. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych, 21 stycznia

W trakcie [posiedzenia](#) Andrzej Domański, minister finansów Polski, przedstawił program polskiej prezydencji w Radzie UE w obszarze gospodarczym i finansowym², obejmujący m.in. optymalizację jednolitego rynku w celu wzmocnienia konkurencyjności unijnej gospodarki, prace nad finansowymi aspektami zwiększania zdolności obronnych UE oraz kontynuowanie wsparcia dla Ukrainy. Przedstawiciele polskiej prezydencji zaprezentowali także informacje o aktualnym stanie prac nad wnioskami legislacyjnymi w dziedzinie usług finansowych. Ponadto ministrowie przeprowadzili dyskusję na temat zapewnienia otoczenia biznesowego w UE, zwiększającego globalną konkurencyjność europejskiej gospodarki. W ramach dyskusji opowiedziano się za zmniejszeniem i uproszczeniem obowiązków sprawozdawczych przedsiębiorstw oraz podjęciem konstruktywnych działań ukierunkowanych na uproszczenie unijnych regulacji dla biznesu.

Rada omówiła również aktualną sytuację gospodarczo-finansową w Ukrainie oraz wysłuchała informacji KE na temat implementacji Instrumentu na rzecz Ukrainy i realizacji porozumienia państw grupy G7 w sprawie pożyczki dla Ukrainy w kwocie 45 mld euro (50 mld dolarów). Koszty obsługi i spłata pożyczki mają zostać pokryte z nadzwyczajnych zysków pochodzących z unieruchomionych rosyjskich aktywów państwowych.

Podczas posiedzenia przyjęto decyzje wykonawcze Rady UE zatwierdzające ukierunkowane zmiany w krajowych planach odbudowy (KPO) Cypru, Grecji i Hiszpanii. Z uwagi na obiektywne okoliczności, uniemożliwiające realizację tych KPO we wcześniej zatwierdzonej formie, w IV kwartale 2024 r. władze Cypru, Grecji i Hiszpanii przedstawiły KE uzasadnione wnioski o zmiany decyzji zatwierdzających ich KPO, wydanych przez Radę UE w lipcu 2021 r. Zatwierdzone zmiany w KPO Cypru dotyczą dwóch działań, podczas gdy modyfikacje KPO Grecji objęły 24 działania, a KPO Hiszpanii – 33 działania.

Rada zapoznała się również z przedstawionymi przez KE dokumentami przygotowanymi w ramach europejskiego semestru koordynacji polityk gospodarczych: sprawozdaniem przedkładanym w ramach mechanizmu ostrzegania na 2025 r. oraz projektem zalecenia Rady UE w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro³. Ponadto Rada przyjęła zalecenia w sprawie średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, odnoszące się do planów 21 państw UE: Chorwacji,

² Więcej na ten temat w punkcie [3.1](#).

³ Więcej na temat tych dokumentów w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z grudnia 2024 r.

Cypru, Czech, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Luksemburga, Łotwy, Malty, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Szwecji i Włoch. W trakcie posiedzenia przyjęto także zalecenia Rady dla siedmiu państw członkowskich, w których Rada stwierdziła występowanie nadmiernego deficytu: Belgii, Francji, Malty, Polski, Rumunii, Słowacji i Włoch. W zaleceniach tych określono korekcyjną ścieżkę budżetową wraz z odnośnymi wartościami i terminem dla każdego z państw objętych procedurą nadmiernego deficytu. Zgodnie z przyjętymi zaleceniami nadmierny deficyt ma zostać najszybciej zlikwidowany we Włoszech (do 2026 r.). Belgia, Malta i Słowacja powinny zlikwidować nadmierne deficyty do 2027 r., a Polska i Francja – odpowiednio do 2028 i 2029 r. W przypadku Rumunii termin likwidacji nadmiernego deficytu wyznaczono na 2030 r.

4. Europejski Bank Centralny

4.1. Posiedzenie Rady Prezesów, 29–30 stycznia

Rada Prezesów EBC na [posiedzeniu](#) 29–30 stycznia 2025 r. ponownie obniżyła trzy stopy procentowe o 25 pkt bazowych w odpowiedzi na wyraźnie postępujący proces dezinflacji. Jednocześnie Rada Prezesów podkreśliła, że doloży wszelkich starań, aby inflacja trwale ustabilizowała się na docelowym poziomie (2%) w średnim okresie. Rada nie zadeklarowała dalszej ścieżki stóp procentowych i utrzymała dotychczasowe, oparte na danych, podejście do ustalania poziomu stóp procentowych z posiedzenia na posiedzenie. Uwzględnia ono w szczególności ocenę: perspektyw inflacji w kontekście napływających danych gospodarczych i finansowych, dynamiki inflacji bazowej oraz siły transmisji polityki pieniężnej. Ponadto Rada Prezesów wyraziła gotowość do dostosowywania instrumentów polityki pieniężnej w celu zapewnienia trwałego ustabilizowania inflacji na docelowym poziomie i zagwarantowania płynnej transmisji polityki pieniężnej. Dodatkowym wsparciem w tym zakresie pozostaje instrument ochrony transmisji (*transmission protection instrument*).

Podczas [konferencji prasowej](#) prezes EBC Christine Lagarde przedstawiła ocenę inflacji oraz sytuacji gospodarczej w strefie euro. Według [danych](#) Eurostatu w grudniu 2024 r. inflacja w strefie euro (w ujęciu rocznym) wzrosła do 2,4% z 2,2% odnotowanych w listopadzie, co ponownie wynikało głównie z efektu bazy związanego z cenami energii. W porównaniu z poprzednim miesiącem roczna inflacja cen żywności i inflacja cen towarów nieznacznie się obniżyły (odpowiednio 2,6 *versus* 2,7% i 0,5% *versus* 0,6%), a inflacja cen usług i inflacja cen energii wzrosły (odpowiednio 4,0% *versus* 3,9% i 0,1% *versus* -2,0%). Wewnętrzna presja cenowa w strefie euro pozostała wysoka ze względu na spóźnioną reakcję płac i cen niektórych usług na wcześniejszy gwałtowny wzrost inflacji. Przewiduje się, że w najbliższym czasie inflacja będzie oscylować wokół obecnego poziomu, a następnie ustabilizuje się na poziomie docelowym – 2%. Proces dezinflacji będą wspierały: słabnąca presja płacowa i stopniowy wpływ wcześniejszego zacieśnienia polityki pieniężnej na ceny konsumpcyjne. Zgodnie ze wstępnymi [szacunkami](#) Eurostatu w czwartym kwartale 2024 r. gospodarka strefy euro była w stanie stagnacji i najprawdopodobniej w najbliższym okresie pozostanie słaba, m.in. z powodu dalszego zmniejszenia produkcji w sektorze przetwórstwa przemysłowego i niestabilnego zaufania konsumentów. Niemniej utrzymują się warunki sprzyjająceżywieniu gospodarczemu: dobra sytuacja na rynku pracy z niską stopą bezrobocia, rosnące dochody realne gospodarstw domowych, przystępne cenowo kredyty oraz zwiększający się eksport wraz z poprawą popytu światowego. Ponadto polityka fiskalna oraz strukturalna powinny służyć podniesieniu produktywności i konkurencyjności gospodarki strefy euro, a wypełnienie zobowiązań wynikających z unijnych ram zarządzania gospodarczego zapewni priorytetową realizację prorowthowych reform i inwestycji oraz pomoże obniżyć deficyty budżetowe i wskaźniki zadłużenia.

Podstawowe stopy procentowe EBC

Rada Prezesów od 5 lutego 2025 r. obniżyła trzy podstawowe stopy procentowe o 25 pkt bazowych. Jest to piąta obniżka od czerwca 2024 r. Obecnie wynoszą one:

- 2,75% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia;
- 2,90% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących;
- 3,15% – stopa kredytu w banku centralnym.

Program skupu aktywów

Portfel papierów wartościowych nabytych w ramach programu skupu aktywów jest nadal zmniejszany, gdyż od lipca 2023 r., zgodnie z zapowiedzią z [posiedzenia](#) w maju 2023 r., Eurosystem nie reinwestuje spłat kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych.

Nadzwyczajny program zakupów w czasie pandemii

Od lipca 2024 r. portfel nadzwyczajnego programu zakupów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP) jest zmniejszany średnio o 7,5 mld euro miesięcznie. Zgodnie z [informacją](#) z ostatniego posiedzenia Rady Prezesów reinwestycje w ramach PEPP zakończono w 2024 r.

Operacje refinansujące

Dnia 18 grudnia 2024 r. banki spłaciły pozostałe środki pożyczone w ramach ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących, co oznacza zakończenie obecnej części procesu normalizacji bilansu.

4.2. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

EBC [opublikował](#) 28 stycznia 2025 r. [wyniki](#) badania akcji kredytowej banków strefy euro z uwzględnieniem zmian zaobserwowanych w ich polityce kredytowej w czwartym kwartale 2024 r. oraz zmian oczekiwanych w pierwszym kwartale 2025 r. W badaniu przeprowadzonym między 10 grudnia 2024 r. a 7 stycznia 2025 r. wzięło udział 155 banków.

W czwartym kwartale 2024 r. banki strefy euro ponownie zaostrzyły wewnętrzne wytyczne lub kryteria udzielania kredytów i linii kredytowych dla przedsiębiorstw, mając na uwadze podwyższone ryzyko związane z perspektywami gospodarczymi, indywidualną sytuację przedsiębiorstwa i branży oraz niższy poziom tolerancji na ryzyko. Jednocześnie banki nie zmieniły zauważalnie polityki kredytowej w odniesieniu do kredytów mieszkaniowych, choć zapowiadały jej złagodzenie, i dalej zaostrzały warunki udzielania kredytów konsumenckich, kierując się podwyższoną oceną ryzyka. W pierwszym kwartale 2025 r. banki strefy euro przewidują dalsze zaostrzenie warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych, przy czym jedynie w niewielkim stopniu w segmencie kredytów mieszkaniowych.

Rzeczywiste ogólne warunki kredytowania zapisane w umowach zasadniczo się nie zmieniły w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów konsumenckich, a istotnie złagodzone warunki udzielania kredytów mieszkaniowych. Głównymi czynnikami sprzyjającymi łagodzeniu warunków udzielania kredytów mieszkaniowych były: niższe oprocentowanie i marże.

W analizowanym okresie odnotowano nieznaczny wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw oraz na linie kredytowe, przy czym popyt ten pozostał na niskim poziomie. Zapotrzebowanie na kredyty mieszkaniowe nadal silnie rosło, a zainteresowanie kredytami konsumenckimi oraz innymi formami kredytowania gospodarstw domowych zwiększało się w umiarkowany sposób. Niższe stopy procentowe stymulowały popyt na kredyty dla przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych. Z kolei mniejsze wydatki na artykuły trwałego użytku oraz spadające zaufanie konsumentów osłabiały popyt gospodarstw domowych na kredyty konsumenckie. W pierwszym kwartale 2025 r. banki spodziewają się wzrostu popytu na kredyty dla gospodarstw domowych, a zwłaszcza na kredyty mieszkaniowe, oraz utrzymania podobnego zapotrzebowania na kredyty dla przedsiębiorstw jak w czwartym kwartale 2024 r.

W czwartym kwartale 2024 r. banki strefy euro odnotowały nieco utrudniony dostęp do finansowania detalicznego, oraz finansowania za pośrednictwem instrumentów rynku pieniężnego i papierów dłużnych. Banki przewidują, że w pierwszym kwartale 2025 r. dostęp do finansowania utrzyma się zasadniczo na tym samym poziomie we wszystkich segmentach rynku.

W ocenie banków spadek nadwyżki płynnościowej zdeponowanej w Eurosystemie w drugiej połowie 2024 r. miał neutralny wpływ na warunki udzielania kredytów. Banki nie przewidują zmian w tym zakresie w pierwszej połowie 2025 r.

4.3. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w styczniu 2025 r. [opinie](#) do:

- projektu ustawy belgijskiej w sprawie nadzoru nad dostawcami usług w zakresie komunikatów finansowych (CON/2025/1),
- projektu polskiej ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz niektórych innych ustaw (CON/2025/2).

5. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

5.1. Raport w sprawie dodatniego neutralnego poziomu bufora antycyklicznego

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego i Europejski Bank Centralny opublikowały 31 stycznia br. przygotowany wspólnie [raport](#) na temat stosowania dodatniego neutralnego poziomu bufora antycyklicznego w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Celem raportu było dokonanie przeglądu dotychczasowych doświadczeń i praktyk w tym zakresie oraz próba wypracowania wspólnego podejścia do stosowania PN CCyB. Analizę zaprezentowaną w raporcie przygotowano m.in. na podstawie odpowiedzi na ankietę przeprowadzoną wśród instytucji członkowskich ESRB. W dokumencie wskazano w szczególności korzyści oraz bariery dla wprowadzenia PN CCyB, możliwe metody jego kalibracji oraz interakcje z pozostałymi wymogami kapitałowymi. PN CCyB co do zasady stosuje się w sytuacji, gdy ryzyko systemowe jest na standardowym poziomie.

ESRB wraz z EBC opublikowały raport na temat wykorzystywania coraz bardziej popularnego dodatniego neutralnego poziomu bufora antycyklicznego. W raporcie oceniono sposób stosowania PN CCyB w praktyce, związane z tym korzyści i najczęściej występujące problemy.

Zgodnie z wnioskami z raportu 16 z 30 krajów EOG (zgodnie ze stanem na moment przygotowywania raportu) wprowadziło już PN CCyB, głównie w celu stopniowego budowania tego bufora z wyprzedzeniem oraz zwiększenia odporności systemu bankowego na niespodziewane szoki. Przyjęcie PN CCyB powoduje bowiem, że nadzór makroostrożnościowy zyskuje więcej przestrzeni do ewentualnego łagodzenia polityki makroostrożnościowej w przypadku szoku, a także stanowi zabezpieczenie na wypadek błędów w identyfikacji ryzyk cyklicznych. W analizowanych państwach bufor ten wynosił najczęściej między 0,5% a 2%. Z kolei wyzwaniem przy wprowadzaniu PN CCyB są m.in.: ograniczenie negatywnego wpływu jego implementacji na banki oraz odpowiednia polityka komunikacyjna.

6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

6.1. Rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE

W dniu 20 stycznia 2025 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) [poinformował](#) o rozpoczęciu testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE oraz opublikował [metodykę](#) testów i [scenariusze](#) makroekonomiczne (bazowy i szokowy). Celem badania jest ocena odporności banków w UE na niekorzystne warunki rynkowe. Testy będą obejmować trzyletni horyzont czasowy, tj. lata 2025–2027, i podobnie jak w poprzednich edycjach, będą przeprowadzone przy założeniu tzw. bilansu statycznego⁴. W tegorocznym badaniu wezmą udział 64 banki, których aktywa stanowią 75% łącznych aktywów sektora bankowego w UE i Norwegii. Z polskich banków w testach bezpośrednio będą uczestniczyć tylko Pekao SA i PKO BP SA. Wyniki badania przeprowadzanego na najwyższym poziomie konsolidacji mają zostać opublikowane na początku sierpnia br.

Scenariusz bazowy został przygotowany na podstawie prognoz makroekonomicznych krajowych banków centralnych z grudnia 2024 r. Z kolei scenariusz szokowy, opracowany przez ESRB we współpracy z EBC, zakłada materializację zidentyfikowanych czynników ryzyka systemowego, uznawanych obecnie za najbardziej istotne dla stabilności sektora bankowego w UE. W scenariuszu tym założono wystąpienie m.in. eskalacji napięć geopolitycznych, której będzie towarzyszyć coraz bardziej protekcyjna polityka handlowa na świecie. Spowodowałoby to wzrost cen energii i towarów, zakłócenia w łańcuchu dostaw oraz negatywnie oddziaływałyby na konsumpcję prywatną i inwestycje. Zakładane w scenariuszu szokowym pogorszenie prognoz gospodarczych jest odzwierciedlone w skumulowanym (łącznie w ciągu trzech lat objętych badaniem) spadku realnego PKB w UE o 6,3% (w Polsce o 5,7%). Zakłada się też, że na koniec badanego okresu stopa bezrobocia w UE będzie wyższa o 6 pkt proc. (w Polsce o 7,1 pkt proc.) wobec poziomu w 2027 r. przyjętego w scenariuszu bazowym. W scenariuszu szokowym inflacja w UE wyniesie 5% w 2026 r., 3,5% w 2026 r. i 1,9% w 2027 r. (w Polsce 10,7% w 2025 r., 6,3% w 2026 r. i 1,1% w 2027 r.).

⁴ Zgodnie z tym podejściem zakłada się brak uwzględnienia reakcji banków na symulowane szoki.

Spis skrótów

DAC 9	<i>9th amendment of the directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation, dziewiąta nowelizacja dyrektywy Rady (UE) 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania</i>
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
KE	Komisja Europejska
PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme, nadzwyczajny program zakupów w czasie pandemii</i>
PKB	produkt krajowy brutto
PN CCyB	<i>positive neutral countercyclical capital buffer, dodatni neutralny poziom bufora antycyklicznego</i>
UE	Unia Europejska

nbp.pl

